

139252 – قانداق قىلغاندا بالىلارنى روزا تۇتۇشقا ئادەتلەندۈرگىلى بولىدۇ؟

سۇئال

مېنىڭ توققۇز ياشلىق بالام بار، ئوغلۇم ئۆتكەن يىل ئون بەش كۈن روزا تۇتتى، ئوغلۇمنى بۇ يىل رامىزاننى تولۇق روزا تۇتۇشقا ئادەتلەندۈرۈشنى مەقسەت قىلىمەن، شۇنىڭ ئۈچۈن ماڭا بۇ توغرىدا ياردەم قىلىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر.

بىرىنچى: مۇشۇنداق سوئاللارنى كۆرۈش بىزنى خۇرسەن قىلىدۇ، مانا بۇ ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش، ئۇلارنى ئاللاھ تائالانىڭ تائەت-ئىبادىتى بىلەن تەربىيەلەشكە ئەھمىيەت بەرگەنلىكىنى ئىپادىلەيدۇ. مانا بۇ ئاتا-ئانىلارنىڭ ئاللاھ تائالانىڭ قول ئاستىدىكىلەرگە كۆڭۈل بۆلۈش چاقىرىقىغا بولغان سەمىمىيىتىدۇر.

ئىككىنچى: توققۇز ياشلىق ئوغۇلنى ئىسلام شەرىئىتى روزا تۇتۇشقا بۇيرۇمايدۇ، چۈنكى ئۇ بالا بالاغەتكە يەتمىگەنلىكى ئۈچۈن ئۇنىڭغا روزا تۇتۇش پەرز ئەمەس. شۇنداقسىمۇ ئاللاھ تائالا ئاتا-ئانىلارغا ئەۋلادلارنى تائەت-ئىبادەت بىلەن ياراملىق تەربىيەلەشنى، ئۇلار يەتتە ياشقا كىرگەندە ناماز ئوقۇشنى ئۈگىتىش، ئون ياشقا كىرىپمۇ ناماز ئوقۇمىسا ئۇلارنى ئەدەپلەشكە بۇيرىدى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىمۇ پەرزەنتلىرىنى كىچىك ۋاقتىدىن باشلاپ ناماز-ئوقۇش، روزا تۇتۇش قاتارلىق ئۇلۇغ، ئەمەل-ئىبادەتلەرنى ئادا قىلىشقا ئادەتلەندۈرەتتى، بۇنىڭ ھەممىسى پەرزەنتلەرگە ياخشى كۆڭۈل بۆلۈش، ئۇلارنى ئېسىل، ئەخلاق-پەزىلەتلىك قىلىپ يېتىلدۈرۈشكە كۆڭۈل بۆلۈشتىن ئىبارەتتۇر.

بالىلارنى نامازغا بۇيرۇش توغرىسىدا، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **پەرزەنتلىرىڭلارنى يەتتە ياشقا كىرگەندە ناماز ئوقۇشقا بۇيرۇڭلار، ئون ياشقا كىرگەندىمۇ ناماز ئوقۇمىسا، ئۇلارنى ئەدەپلەڭلار، ئۇلارنىڭ ئۇخلايدىغان ئورۇنلىرىنى ئايرىم قىلىپ بېرىڭلار.** [ئەبۇ داۋۇت رىۋايىتى 495-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ بۇ ھەدىسنى ئەبۇ داۋۇتنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمىدا كەلتۈرگەن].

بالىلارنى روزا تۇتۇشقا بۇيرۇش توغرىسىدا، رەبىئە بىنەت مۇئەۋۋىز ئىبنى ئەفرائى رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «ئاشۇرا كۈنى (مۇھەررەم ئېيىنىڭ 10-كۈنى) ئەتتىگەندە، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ مەدىنىنىڭ ئەتراپىدىكى ئەنسارىلار ئولتۇرۇشلۇق مەھەللىلەرگە خەۋەرچىلەرنى ئەۋەتىپ: **بۈگۈن روزا تۇتقان كىشىلەر، تۇتقان روزىسىنى داۋاملاشتۇرسۇن، روزا تۇتمىغانلار بولسا كەچ كىرگىچە بىر نەرسە يىمەي روزىدار ھالەتتە بولسۇن، دېدى.** بىز شۇنىڭدىن كىيىن روزا تۇتتۇق، كىچىك بالىلىرىمىزمۇ

روزا تۇتتى، بىز ئۇلارنى مەسچىتكە ئىلىپ بېرىپ ئۇلارغا يۇڭدىن ياسالغان ئويۇنچۇقلارنى تەييارلايتتۇق، ئۇلار يېمەكلىك تەلەپ قىلىپ يىغىلسا، شۇ ئويۇنچۇقلاردىن بېرىپ يىغىسىنى پەس قىلاتتۇق، ئىپتار ۋاقتى بولغاندا يېمەك بېرەتتۇق. [بۇخارى رىۋايىتى 1960-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1136-ھەدىس].

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رامزاندا مەس يولۇپ قالغان كىشىنى: **ئېسىت ساڭا! بىزنىڭ كىچىك بالىلىرىمىز روزا تۇتۇۋاتىدۇ دەپ تاياق بىلەن ئەدەپلەيتتى.** [بۇ ئەسەرنى ئىمام بۇخارى كىچىك بالىلارنىڭ روزا تۇتۇشى دېگەن بۆلۈمگە ئالاقىدار قىلىپ بايان قىلغان].

ئاتا-ئانىلارنىڭ بالىلارغا روزا تۇتۇشىنى تەلىم بېرىش ۋاقتى پەرزەنتلەرنىڭ روزا تۇتۇشقا تاقىتى يېتىدىغان يېشىدۇر. بۇ ياش بالىلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىدىكى پەرقلەرنىڭ ئوخشاش بولماسلىقى سەۋەبىدىن پەرقلىق بولىدۇ. بەزى ئۆلىمالار بۇ ياشنى ئون ياش دەپ بېكىتكەن. بۇ ھەقتە تەپسىلى مەلۇمات ئىلىش ئۈچۈن **65558** - نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

ئۈچىنچى: ئەمما بالىلارنى روزا تۇتۇشقا ئادەتلەندۈرۈش ۋاسىتىلىرى تۆۋەندىكى بىر قانچە ئىشلاردىن ئىبارەتتۇر:

- 1- روزىنىڭ ساۋابى، پەزىلەتلىرىنى بايان قىلىپ بېرىش بىلەن بىرگە ئۇنىڭ جەننەتكە كىرىشىنىڭ مۇھىم سەۋەبلىرىنىڭ بىرى ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ بېرىش ۋە جەننەتتە مەخسۇس روزىدارلار كېرىدىغان رەيىيان ئىسىملىك بىر ئىشكنىڭ بار ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش.
- 2- رامزان كېلىشتىن بۇرۇن شەئبان ئايلىرىدا ياكى ئۇنىڭدىن بۇرۇن بىر قانچە كۈندىن روزا تۇتۇشقا ئادەتلەندۈرۈش كېرەك، شۇنداق قىلغاندا رامزان ئېيى كەلگەندە ئۇشتۇمتۇتلۇق ھېس قىلمايدۇ.
- 3- كۈندۈزنىڭ بەزى ۋاقىتلىرىغىچە روزا تۇتۇشقا كۆندۈرۈپ ئاستا-ئاستا ۋاقىتنى ئۇزارتىش.
- 4- سوھۇرلۇق يېيىشنى كېچىنىڭ ئاخىرغا كېچىكتۈرۈش كېرەك، بۇمۇ ئۇلارنىڭ كۈندۈزى روزا تۇتۇشىغا ياردەمچە بولىدۇ.
- 5- ھەر كۈنى ياكى ھەر ھەپتىدە مەلۇم ماددى مۇكاپات بېرىش ئارقىلىق ئۇلارنى روزا تۇتۇشقا رىغبەتلەندۈرۈش.
- 6- ئائىلە ئەزالىرى ئىپتار قىلغاندا، سوھۇرلۇق يېگەندە بالىلارنى روزا تۇتقانلىقىنى ماختاپ قويۇش كېرەك، بۇنداق قىلىش ئۇلارنىڭ روھىنى كۆتۈرىدۇ.
- 7- ئەگەر بىر قانچە پەرزەنت بولسا، ئۇلارنى ئۆز-ئارا مۇسابىقە قىلدۇرۇش، كىيىن قالغانلارنى ئەيىبلەمەسلىك كېرەك.
- 8- بالىلارنىڭ قورسىقى بەك ئىچىپ كەتسە، ئۇلارنى ئۇخلىتىش ياكى ئۇلارنى چارچاتمايدىغان ئويۇنلارغا مەشغۇل قىلىش

كېرەك، ساھابىلارمۇ بالىلىرىغا شۇنداق قىلغان. شۇنىڭدەك بالىلارغا خاس پروگراممىلار ياكى ئىسلامى كارتۇن فىلىملىرىنى قويۇپ بېرىش كېرەك.

9- ئاتا بولغۇچى ئوغلىنى مەسچىتكە بىرگە ئېلىپ بېرىشنى ئادەت قىلىۋېلىشى كېرەك، بولۇپمۇ ئەسىر نامىزىدىن كىيىن مەسچىتكە بېرىپ دەرس ئاڭلاش، مەسچىتتە ئولتۇرۇپ قۇرئان تىلاۋەت قىلىش ۋە زىكىر بىلەن مەشغۇل بولۇش.

10- بالىلارنىڭ روزا تۇتۇشىنى داۋاملاشتۇرۇشى ئۈچۈن ئۇلارنى ئېلىپ، كۈندۈزدە ياكى كەچ تەرەپلەر مەخسۇس كىچىك بالىلار روزا تۇتىدىغان ئائىلىلەرنى زىيارەت قىلىش كېرەك.

11- ئىپتاردىن كىيىن ئۇلارنى مەلۇم ۋاقىت سەيلە قىلدۇرۇش، كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ياكى ئۇلارغا كۆڭلى خالىغان يىمەكلىك، تاتلىق- تۈرۈملەرنى ، مېۋە سۈيى قاتارلىق ئىچىملىكلەرنى ئېلىپ بېرىش.

شۇنىڭغا دىققەت قىلىش كېرەككى، بالىلار كۈننىڭ ئۇزۇن، ھاۋانىڭ ئىسسىق بولۇشى سەۋەبىدىن ئىپتار بولغۇچە تاقەت كەلتۈرەلمەيدىغان، بەك چارچاپ كېتىدىغان، سالامەتلىكىگە تەسىر يېتىدىغان ياكى شۇ سەۋەپتىن ئىبادەتنى ئۆچ كۆرىدىغان ھالەتلەر كۆرۈلسە، ئۇلارغا تېخى روزا تۇتۇش پەرز بولمىغانلىقى سەۋەبلىك (ئۇلارنى روزىغا ئادەتلەندۈرۈش باسقۇچى بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارغا قاتتىقلىق قىلماي)، ئۆز ھالىغا قويۇپ بېرىش كېرەك.

ھەممىدىن توغرىنى بىلگۈچى ئاللاھ تائالادۇر.